

Prædiken til 1. søndag efter trinitatis

Luk. 16, 19-31

I 1500-tallet vandrer en munk i byens gader. Fra studiekammeret til kirken. Han bliver også præst og holder gudstjeneste, det vil sige messe.

Overalt har middelalderkirken status af sandheden selv. Kirken vidner om *ham*, der er vejen, sandheden og livet. *Ham*, der opstod fra de døde. Den treenige og strenge Gud, der holder dom over den retfærdige og den uretfærdige.

Denne munk og præst har svært ved at forstå kirkens måde at forkynde Gud på. Han synes, når han læser i Bibelen, at Gud rummer både tilgivelse og barmhjertighed ikke bare til husbehov, men i rigt mål.

Men den katolske middelalderkirke prædiker ikke Guds tilgivelse kvit og frit. Den sørger for, at folk holdes i ave. Gud er barmhjertig, ja, men Gud kræver også oprejsning, tilfredshed for menneskets syndige og indimellem ugudelige adfærd.

Man må gå til messe så ofte man kan, man må give almisse så ofte man kan og så må man ikke mindst hjælpe sine afdøde kære med en skilling til den aflad, der kan mildne pinslen i skærsilden og det spillevende helvede, der venter ethvert menneske, der ikke lever efter alle de gode gerningers regler.

Jo, faresignaler var der nok af og middelalderen fik folks fantasi til at sprudle af liv og gode påfund om, hvordan verden så ud og hang sammen både i liv og i død – og man kunne udnytte dette til fulde.

Munken er naturligvis Martin Luther. Han læser Bibelen om og om igen – der må da være en anden mening med Guds åbenbaring i verden. Hvorfor blev Gud menneske, hvorfor skulle han dø? Hvorfor opstod han?

Det var som om svaret stod malet hen over de latinske bogstaver og de græske: *for vores skyld!!*

Alligevel kunne en fortælling fra f.eks. *Lukasevangeliet* være arnested for grufulde forestillinger om skærsild og helvede for den rige og griske mennesketype, der i virkeligheden kunne pege på alle mennesker. Lukasevangeliets fortælling om den rige mand og Lazarus.

Retfærdigheden er talt ud af Jesu egen mund, da det er ham, der fortæller historien. Gør gode gerninger i dit liv og tilfredsstill dermed Gud og næsten! Eller også havner du durk ned i helvedes brændende flammer. Og en stor kløft vil adskille dig fra den, der vandt nåde og den, der mødte vrede. Man får som fortjent!

Redaktion

Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

Ja, man bliver helt svedt ved tanken – jeg personligt kan i hvert fald ikke identificere mig med Lazarus og så er der jo kun én tilbage at vælge!

Luther har nok haft det på samme måde. Men ved granskning i Bibelens kilder og skrifter finder han nøglen til kristendommen, der løser op for middelalderkirkens magtgreb om folket.

Man bliver retfærdiggjort alene ved tro, som Paulus skriver det i Romerbrevet: ”Den retfærdige skal leve af tro”. Altså ikke ved gerninger for ved troen på Gud sker retfærdigheden fyldest.

Og så tilbage til fremtiden, altså nu, i dag! Den rige mand og Lazarus. Nu er det blevet vores tid til at gruble over evangeliet og høre dets klare budskab til os.

Reformationen fremdrager to væsentlige ting: 1) den gamle forestilling om skærsilden som en pengegrisk idé til at gøre mennesket grundangst og 2) retfærdighed hos Gud sker ved *tro* ikke gerninger.

Man kan gå mange veje med lignelsen i dag, men man bliver nødt til at vælge én af dem. Og først og fremmest må man holde sig for øje om man vil fokusere mest på den fattige Lazarus eller på den rige mand.

Jeg har valgt den sidste, for ham, tror jeg, at rigtig mange mennesker kan identificere sig med i vores del af verden, det er her vi føler os spiddet, taget på kornet.

Der står jo ikke noget decideret ondt om ham. Der står blot, at han levede et luksusliv og havde det godt. Og vi kan vist ikke undsige os for en smule velfærd og økonomiske luksus tilbud i hverdagen, men skal man så straffes fordi man er født på den i anførsels-

tegn ”forkerte side af kloden”?

Moralen i lignelsen er til at få øje på: Man får som fortjent, regnestykket går op. Den rige ender i helvede og den fattige kommer i himlen. Der bliver en ligelig fordeling mellem sorrig og glæde! Er det det, som den barske historie vil? For enhver pris at få den rige mand ned med nakken til forskel fra den fattige, som Gud tilsyneladende har øje og omsorg for? Ja så kan vi klare os uden både kirke og evangelium, for det regnestykke kunne vi selv have lagt sammen. Lignelsen i Jesu mund må have en anden og større pointe!

Bemærk kløften! Der er en kløft imellem de to, der adskiller dem fra hinanden, så Lazarus ikke kan ofre sig til den ene side og den rige ikke kan frelses til den anden side.

Jesus fortæller lignelsen til de velnærede farisæere. De kender jo Moselovens lære om øje for øje - tand for tand, så det kan ikke komme bag på dem, at de får som fortjent, når det er den devise man lever efter.

Og det er som om Jesus med lignelsen om den rige mand og Lazarus sætter et spejl op foran dem og siger: I kender jo Moseloven, men hvis I ikke engang lytter ordentligt efter, hvad dén siger, hvor-for skulle I så lade jer overbevise af en, der står op fra de døde? Kløften – regnestykket mellem Gud og menneske - findes ikke med Jesus i verden! Kløften forsvinder i det øjeblik vi tør se Guds handlinger i verden, som det de er – frelse for den, som tror det.

Den rige, som er os alle, manglede opmærksomhed på det menneske, der lå lige uden for hans port og havde brug for hans hjælp. Den rige glemte tilsyneladende alt andet

end sig selv – det var sikkert ikke af ond vilje, men af dum uvidenhed – ligegyldighed med den verden, som han var sat til at leve i på godt og ondt.

Derfor bliver Jesu lignelse en øjenåbner for os alle om at tage vare på hinanden her i livet nu i dag og i morgen og så længe vi er blandt mennesker, men ikke for at tilfredsstille en arrig Gud! Nej! For at være et medmenneske i verden! Og den pointe fangede munken Luther også.

Maleren Joakim Skovgaard har malet et kæmpemæssigt maleri, som I nok kender: Jesus i de dødes rige. Det forestiller Jesus, der med højt løftede arme velsigner de døde sjæle i dødsriget. Et stærkt guddommeligt lys skinner bag ham oppe fra himlen og gennemlyser menneskerne i dødsriget, så de får liv igen.

Her er ingen kløft, her er ingen løftet pegefinger, men kun hænder til liv og velsignelse af ethvert menneske, der i sit liv *tør* tro på ham, der opstår fra de døde.

Og de gode gerninger i livet er jo frugter af denne tro - som Luther ville have sagt det.

Amen.

Annette Molin Brautsch
Flintholm

Salmer:
722, 696, 614, 413, 292, 257